

**CULTURAL HERITAGE CONSERVATION
AT AYUTTHAYA HISTORIC CITY BY
RAJABHAT INSTITUTE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
THROUGH PARTICIPATORY ACTION RESEARCH**

NOPPAWON THEERAPUNCHAROEN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF EDUCATION
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003**

**ISBN 974-04-4037-1
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

**การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถาบัน
ราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (CULTURAL HERITAGE
CONSERVATION AT AYUTTHAYA HISTORIC CITY BY RAJABATH INSTITUTE
PHRANAKORN SI AYUTTHAYA THROUGH PARTICIPATORY ACTION
RESEARCH)**

นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ 4337064 SHED/D
ศษ.ด.(สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (Ph.D.), พันธุ์ทิพย์ งามสุด (Dr.P.H.), รัชชานนท์
ศุภพงษ์พิเชฐ (Ph.D.), ไกรสุข สีนสุข (Ph.D.)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษารูปแบบและการเรียนรู้การมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม(PAR) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับในสถาบัน
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis)และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย(Induction
analysis) การเก็บข้อมูลโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสาร การสำรวจพื้นที่ การใช้เทคนิค
การสนทนากลุ่ม(Focus group discussion) การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และใช้กระบวนการ
การ A-I-C (Appreciation-Influence-Control) ส่วนพื้นที่ในการวิจัยนี้เลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า

ระยะก่อนดำเนินการ พบว่า สถาบันไม่มีกิจกรรมที่แน่ชัดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

ระยะดำเนินการ พบว่า ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาทั้งหมดได้เรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา
รวมทั้งมีการลงมือแก้ปัญหาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถาบันร่วมกัน

หลังการดำเนินการ พบว่า เกิดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถาบันซึ่งเกิด
โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาร่วมกับบุคลากรในสถาบันหลายกิจกรรม สิ่งสำคัญในการค้น
พบคือ ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนตระหนักถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์ซึ่งเป็นคุณค่าทางด้านจิตวิญญาณร่วม
กัน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลแต่อย่างใด

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติดังนี้ ควรขยายผลการศึกษานี้ไปยังพื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่ของอุทยาน
ประวัติศาสตร์แห่งอื่นในประเทศไทย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านนี้อย่างจริงจังและข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรดำเนิน
การศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องของแต่ละท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการแก้ปัญหาด้านนี้

CUTERAL HERRITAGE CONSERVATION AT AYUTTHAYA HISTORIC CITY BY RAJABHAT INSTITUTE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA THROUGH PARTICIPATORY ACTION RESEARCH.

NOPPAWON THEERAPUNCHAROEN 4337064 SHED/D

Ph.D. (ENVIRONMENTAL EDUCATION)

THESIS ADVISOR: CHAIWAT PANJAPHONGES,Ph.D.,PANTYP RAMASOOTA,Dr.P.H., RACHANON SUPPONGPICHATE,Ph.D., KRAISOOK SINSOOK,Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the participation process in cultural heritage conservation within Rajabhat Institute Phranakhon Si Ayutthaya premises, using Participatory Action Research (PAR). The population included two groups: 1) interested staff members and students at Rajabhat Institute Phranakhon Si Ayutthaya; 2) involved authorities and sectors in conserving cultural heritage. The areas were chosen by purposive sampling. The qualitative data were collected from documents, surveys, focus-group discussions, in-depth interviews and the A-I-C (Appreciation-Influence-Control) process. Content analysis and induction analysis were used to analyze the data. The findings were as follows:

In the pre-operation stage, no definite activities concerning cultural heritage conservation were found .

During the operation stage, it was found that all individuals involved in this study learned every step in finding solutions, and they co-operatively put the solutions into practice.

In the post-operation stage, there were activities involving cultural heritage conservation in the Institute from collaboration between involved people and staff in the institute. More importantly, every involved participant in this study was aware of the benefits of the conservation, which are affective and spiritual, and not related to their personal gains.

As for research implications, the findings should be extensively put into practice in all cultural heritage sites in Thailand. For policy makers, sectors involved ought to promote the participatory problem-solving process. The future research should focus on developing local school and university curriculum to integrate cultural heritage conservation into environmental education.

KEY WORD : CULTURAL HERITAGE / CONSERVATION / PARTICIPATORY ACTION

RESEARCH/ RAJABHAT INSTITUTE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA

270 P. ISBN 974-04-4037-1